

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

14 december 2021

Kenmerk

Z/21/005273 / D/21/041792

Portefeuillehouder

George Becht

Portefeuille

Werk & Inkomen

Opsteller

Schneider, Erik

Onderwerp

RIB over Uitvoeringsplan armoedebeleid.

Kennisnemen van

Het Uitvoeringsplan armoedebeleid. Hierin geeft het college een stand van zaken van het armoedebeleid, de schuldhelpverlening en de taakstelling 'enveloppe minimaleid'. Daarnaast neemt het de besluiten mee die met de vaststelling van het 'raadsvoorstel armoedebeleid' op 25 november jongstleden door uw raad zijn genomen.

Inleiding

In de Programmabegroting 2021 is de opdracht geformuleerd om een Uitvoeringsplan armoedebeleid op te stellen en deze aan te bieden aan uw raad. Over de planning en inhoud van het Uitvoeringsplan is uw raad op 26 januari 2021 door het college geïnformeerd (zie D/21/005466).

Het college biedt het Uitvoeringsplan armoedebeleid aan uw raad aan via een raadsinformatiebrief, niet met een raadsvoorstel. De reden hiervoor is dat het Uitvoeringsplan een weergave is van de uitvoering van ons armoedebeleid met daarin onderwerpen die binnen deze kaders opgepakt gaan worden. Daarnaast is op 25 november jongstleden het 'raadsvoorstel armoedebeleid' van de rekenkamercommissie Woerden vastgesteld. Hiermee heeft uw raad besluiten genomen over ons armoedebeleid. Deze besluiten komen terug in het Uitvoeringsplan en vormen mede de basis voor de uitvoering in de komende periode.

Kernboodschap

Het Uitvoeringsplan armoedebeleid laat zien hoe we inwoners ondersteunen die in armoede leven of problematische schulden hebben. Het gaat om een breed pakket aan regelingen en voorzieningen die met de inzet van onze medewerkers en netwerkpartners worden ingezet voor deze kwetsbare doelgroep. Het college is hier zeer tevreden over. Het college stelt echter ook vast dat er op onderdelen verbeteringen mogelijk zijn. En dat nog niet alle inwoners die onze ondersteuning kunnen gebruiken ons weten te bereiken. Met andere woorden, er is nog genoeg te doen om de toegang tot onze regelingen en onze dienstverlening te verbeteren.

De rekenkamercommissie heeft ook een aantal onderdelen van ons armoedebeleid benoemd die voor verbetering vatbaar zijn. Over (onder andere) het in kaart brengen van de omvang van de verschillende doelgroepen, het benoemen van doelstellingen van het gebruik van onze regelingen, en het verbeteren van de toegang tot de regelingen zijn

aanbevelingen van de rekenkamercommissie die door uw raad zijn overgenomen en vastgesteld.

In het Uitvoeringsplan armoedebeleid komen de aandachtspunten van het college en de besluiten van het 'raadsvoorstel armoedebeleid' samen. Dit resulteert in een lijst met actiepunten waarmee het college aan de slag gaat. Bij de uitvoering houdt het college rekening met de wens van uw raad om onze inwoners hierbij te betrekken.

Financiën

Het Uitvoeringsplan heeft geen financiële consequenties.

Vervolg

In de bijlage van het Uitvoeringsplan staat een actielijst met (waar mogelijk) een planning.

Bijlagen

Uitvoeringsplan armoedebeleid (D/21/043810).

Uitvoeringsplan armoedebeleid Woerden

—

December 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
2	Armoedebeleid	4
2.1	Doelstellingen en doelgroep armoedebeleid	4
2.2	Onderzoek naar armoedebeleid door Rekenkamercommissie	5
2.3	Onderdelen armoedebeleid	5
2.4	Actualiteit	6
2.5	Overige ontwikkelingen	7
2.6	Conclusie en actiepunten	9
3	Schuldhelpverlening	10
3.1	Vroegsignalering	10
3.2	Saneringskredieten	12
3.3	Ondersteuning zelfstandigen	14
3.4	Overige ontwikkelingen	14
3.5	Conclusie en actiepunten	14
4	Taakstelling enveloppe minimabeleid	15
4.1	Actiepunt	15
5	Aanbevelingen rekenkamercommissie	16
5.1	Besluiten, uitvoering en planning	16
	Bijlage: actiepunten en planning	18

1 Inleiding

In dit 'Uitvoeringsplan armoedebeleid Woerden' schetst het college de actuele stand van zaken rond dit thema waarbij ook een doorkijk naar 2022 wordt gegeven. Het armoedebeleid, de schuldhulpverleningen en de 'taakstelling enveloppe minimabeleid' komen hierin aan bod. Daarnaast worden de uitkomsten en aanbevelingen van het rekenkameronderzoek naar ons armoedebeleid meegenomen. Het raadsvoorstel met de aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft ingediend is op 25 november 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Het armoedebeleid is geen statisch gegeven en is voortdurend in beweging: door landelijke ontwikkelingen (zoals de coronacrisis, de kinderopvangtoeslagaffaire en recentelijk energiearmoede), aanpassingen in wet- en regelgeving, en onze lokale situatie. Al deze onderwerpen komen in dit Uitvoeringsplan aan de orde.

1.1 Leeswijzer

We beginnen het Uitvoeringsplan armoedebeleid in hoofdstuk 2 met een stand van zaken rond het algemene armoedebeleid. Enkele belangrijke onderdelen en ontwikkelingen worden hierin uitgediept waaronder aandacht voor onze regelingen en voorzieningen, en de samenwerking met onze netwerkpartners. Vervolgens komt in hoofdstuk 3 de schuldhulpverlening aan bod. Hierin prominent aandacht voor de Vroegsignalering en het onderzoek naar de mogelijke inzet van Saneringskredieten. De taakstelling 'enveloppe minimabeleid' wordt in hoofdstuk 4 kort aangestipt voordat in hoofdstuk 5 de aanbevelingen van de rekenkamercommissie de revue passeren. Het raadsvoorstel hierover is inmiddels vastgesteld, de aangenomen beslispunten vormen een mooie opmaat om ons armoedebeleid verder vorm te geven.

Aan het eind van ieder hoofdstuk worden alle relevante actiepunten uit dat hoofdstuk opgesomd, in de bijlage zijn ze allemaal bij elkaar op een rij gezet. Aan deze 'checklist' is (voor zover mogelijk) een planning toegevoegd. Deze actielijst en planning vormt de leidraad voor het college om met de actiepunten aan de slag te gaan.

2 Armoedebeleid

Met betrekking tot het armoedebeleid heeft het college zich ten doel gesteld dat zo min mogelijk inwoners in armoede leven, en dat zo min mogelijk inwoners te maken hebben met problematische schulden. We willen de effecten van armoede zoveel mogelijk beperken zodat al onze inwoners kunnen meedoen in de samenleving. Om deze doelstellingen te realiseren wordt ingezet op het signaleren en ondersteunen van inwoners met problematische schulden of die in armoede leven.

Als we het hebben over 'het armoedebeleid', dan hebben we het over het samenspel tussen de diverse teams en afdelingen van de gemeente Woerden, Ferm Werk, en alle netwerkpartners die binnen het sociaal domein actief zijn en zich inzetten voor onze kwetsbare inwoners. Alles bij elkaar omvat dit een zeer uitgebreid 'palet' aan kennis, vaardigheden en ondersteuningsmogelijkheden. Om tot een effectief armoedebeleid te komen is het van belang om alle inspanningen te stroomlijnen en met elkaar af te stemmen.

2.1 Doelstellingen en doelgroep armoedebeleid

Het college heeft zich aan het begin van de collegeperiode, met betrekking tot het armoedebeleid, twee doelen gesteld (uit de Maatschappelijke agenda):

1. Woerdense inwoners werken of participeren overeenkomstig hun ambities en vermogen en hebben voldoende middelen om in hun eigen levensonderhoud te voorzien.
2. Woerdense inwoners met problematische schulden of armoede worden op tijd gevonden en worden ondersteund door de inzet van de gekantelde armoedebestrijding en coachende begeleiding.

Uitvoering doelstellingen via vraaggerichte aanpak

Bij de uitvoering van het gekantelde armoedebeleid is in eerste instantie ingezet op 'coachende begeleiding' (later 'Samen vooruit') waarbij inwoners in hun kracht worden gezet door een vraaggerichte aanpak. Omdat de resultaten in de uitvoering niet overeenkwamen met de opzet van het project, is na een evaluatie het project omgezet naar de aanpak 'Vroegsignalering' (zie raadsinformatiebrief 20R.00293). Het gedachtengoed van 'coachende begeleiding' is hierbij meegenomen: de stress-sensitieve dienstverlening is op een hoger plan terechtgekomen en de benadering van onze inwoners is vraaggericht. Inwoners krijgen de gelegenheid om bij het eerste contact met onze medewerkers op alle leefgebieden hun verhaal te doen, waarna in overleg wordt bekeken welke begeleiding en inzet het beste aansluit bij de behoefte. Deze vraaggerichte aanpak zien we ook terug in de 'Vroegsignalering' en de werkwijze van onze netwerkpartners.

2.2 Onderzoek naar armoedebeloid door Rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie heeft het armoedebeloid van de gemeente Woerden vanaf 2017 onderzocht. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een 'bestuurlijke nota armoedebeloid' met conclusies en aanbevelingen. Het raadsvoorstel hierover is op 25 november jongstleden door de gemeenteraad vastgesteld (zie D/21/037668). De uitwerking van de aanbevelingen wordt behandeld in hoofdstuk 5.

2.3 Onderdelen armoedebeloid

In deze paragraaf benoemen we enkele belangrijke bouwstenen van ons armoedebeloid.

Regelingen en voorzieningen

Om te voorkomen dat inwoners problematische schulden hebben en in armoede leven, hebben we in Woerden diverse regelingen en voorzieningen. Hiermee worden kwetsbare inwoners mede in staat gesteld om te kunnen deelnemen aan de samenleving. Het gaat om landelijke regelingen (zoals algemene-/bijzondere bijstand), gemeentelijke regelingen (zoals de Declaratieregeling en de Tegemoetkoming Meerkosten Zorg) en voorzieningen die via onze subsidiepartners beschikbaar zijn (zoals Schuldhulpmaatje Woerden, Thuisadministratie en de Formulierenbrigade van Kwadraad, Stichting Leergeld en de Voedselbank). Vanwege het uitvoeren van de landelijke- en gemeentelijke regelingen is Ferm Werk een belangrijke partner, ook met betrekking tot de signalerende functie. Samen met onze partners hebben we tijdens de netwerkbijeenkomst van 18 mei 2021 alle regelingen en voorzieningen onder de loep genomen. Er is gekeken of ze voldoen en of er regelingen en voorzieningen worden gemist. De uitkomst van deze inventarisatie is dat het voorzieningenniveau in Woerden als goed wordt ervaren.

De raad heeft, n.a.v. het onderzoek van de rekenkamer, het college opdracht gegeven om doelstellingen over het gebruik van de regelingen te formuleren en deze 'SMART' uit te werken en om na te gaan of de regelingen eenvoudiger kunnen. Meer hierover in hoofdstuk 5 'Aanbevelingen rekenkamercommissie'.

Samen met onze partners en inwoners

Zoals in de inleiding is aangegeven is samenwerking tussen alle betrokken partijen van het grootste belang om inwoners die in armoede leven of met schulden kampen te bereiken en te ondersteunen. Dat kan de gemeente niet alleen. De contacten onderling vinden enerzijds op 'ad-hoc' momenten plaats, bijvoorbeeld op casus-niveau of als een situatie of voorval hierom vraagt. Anderzijds wordt er op gestructureerde basis overlegd, bijvoorbeeld over de subsidierelatie, de voortgang van projecten (Vroegsignalering), en tijdens netwerkbijeenkomsten. Bij de netwerkbijeenkomsten komen de betrokken partijen bij elkaar om een bepaald onderwerp of ontwikkelingen te bespreken. Ook zijn dit momenten om elkaar te zien en ervaringen uit te wisselen. Opbrengst van de laatste

netwerkbijeenkomst is het (verder) vergroten van de bekendheid van de regelingen en organisaties. Dit blijft een voortdurend proces.

De gemeenteraad heeft over dit onderwerp het college opdracht gegeven om als regisseur van het netwerk de betrokken partijen beter met elkaar in contact te brengen (aanbeveling 7 van de rekenkamercommissie). Dit zal in samenwerking met de netwerkpartijen zelf en Hart voor Woerden worden opgepakt en uitgewerkt.

Het betrekken van de doelgroep zelf bij het armoedebeleid is een wens van het college welke nog niet naar tevredenheid is ingeregeld. In de uitvoering is er contact met de doelgroep, en de cliëntenparticipatie van Ferm Werk wordt ook bij netwerkbijeenkomsten betrokken, toch kan hier een verbeterslag worden gemaakt. Deze wens wordt breed gedragen. Het college heeft toegezegd dat bij de uitwerking van de aanbevelingen van de rekenkamer nadrukkelijk input van de doelgroep zelf wordt opgehaald en gebruikt. Vervolgens zal bekeken worden of dit op een structurele manier ingebed kan worden.

2.4 Actualiteit

In deze paragraaf benoemen we actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op ons armoedebeleid.

Coronacrisis

We kunnen er niet omheen om hier als eerste de coronacrisis te noemen. Hoewel het er naar uitziet dat de steunmaatregelen van het Rijk hun werk hebben gedaan (met landelijk minder faillissementen) zijn er wel degelijk inwoners door de crisis getroffen. En met het afbouwen van de steunpakketten van het Rijk zal dit aantal toenemen. In onze contacten met Ferm Werk (vanwege de bijstand en inkomensondersteunende regelingen) en de netwerkpartners houden we de ontwikkelingen in de gaten. Inwoners die in beeld komen kunnen we met onze regelingen goed ondersteunen. Hiermee wordt de zogenoemde 'verborgen armoede' niet opgelost. Inwoners die met een (te) laag besteedbaar inkomen buiten beeld blijven. Het college gaat met de toegang tot de regelingen en de communicatie aan de slag om het bereik van deze doelgroep te vergroten (zie ook hoofdstuk 5).

Kinderopvangtoeslagaffaire

Om het vertrouwen in de overheid en de (financiële) gevolgen van de handelswijze van de Belastingdienst in de Kinderopvangtoeslagenaffaire te herstellen, heeft het college een aanpak uitgewerkt. Uitgangspunt van deze aanpak is om met alle gedupeerden een gesprek te hebben en ze (waar nodig) te ondersteunen op alle relevante leefgebieden. Hierbij zijn de wensen van de gedupeerden leidend, ondersteuning is op vrijwillige basis.

Het college heeft begin oktober de raad geïnformeerd over de voortgang in de aanpak en de afwikkeling van deze affaire (zie D/21/032798).

Energiearmoede

Meest recente ontwikkeling zijn de gestegen energieprijzen waardoor inwoners met flexibele energiecontracten geconfronteerd worden met een (aanzienlijke) stijging in deze lasten. Om te voorkomen dat inwoners hierdoor in de financiële problemen komen heeft het kabinet enkele maatregelen genomen. Om de stijging van de energierekening te verminderen komt er een extra belastingkorting op de energierekening en daar bovenop een verlaging van het belastingtarief op elektriciteit. Voor een huishouden met een gemiddeld verbruik betekent dit een daling van de energienota van ongeveer € 400 op jaarbasis. Daarnaast stelt het kabinet, mede in het kader van de energietransitie, 150 miljoen euro aan gemeenten beschikbaar om kwetsbare huishoudens met een hoge energierekening en/of een slecht geïsoleerde woning te ondersteunen met isolatiemaatregelen.

Welk bedrag de gemeente Woerden in verband met deze laatste maatregel concreet gaat ontvangen, en hoe we dit kunnen gaan inzetten, is op dit moment nog niet bekend. We trekken hier samen op met de collega's die betrokken zijn bij de energietransitie en relevante partijen (zoals woningbouwvereniging GroenWest en Ferm Werk).

2.5 Overige ontwikkelingen

Er is een aantal onderwerpen die we nog expliciet willen vermelden.

Armoedebelief kinderen

Ook in de gemeente Woerden groeien kinderen in armoede op. Deze kinderen lopen meer risico op problemen in hun ontwikkeling. Er is het college dan ook veel aan gelegen om te voorkomen dat deze kinderen de dupe worden van de financiële problemen van hun ouders door ervoor te zorgen dat ze mee kunnen doen en zich daardoor goed kunnen ontwikkelen. Belangrijk onderdeel van de armoedebestrijding onder kinderen is de inzet van de zogenoemde 'Klijnsmagelden' die door het Rijk voor dit doel beschikbaar wordt gesteld. Naar aanleiding van een raadsvoorstel (zie 18R.00108) is besloten om 70% van deze gelden in te zetten voor de Declaratieregeling, en 30% voor subsidies aan organisaties die zich inzetten voor kinderen zoals Stichting Leergeld en Stichting Babyspullen. Het college heeft toegezegd om de besteding van de Klijnsmagelden inzichtelijk te maken. Hiermee wordt ook tegemoetgekomen aan aanbeveling 4 van de rekenkamercommissie.

Met betrekking tot de armoedebestrijding onder kinderen zet het college op de volgende onderdelen in:

- **Regelingen en voorzieningen:**
Zoals hierboven aangegeven vormen de Klijnsmagelden een belangrijk onderdeel in de armoedebestrijding onder kinderen. Dit is bovenop het bestaande armoedebeleid waarvan de vergoeding van zwemlessen voor kinderen (via de bijzondere bijstand) een voorbeeld is.
- **Contact met netwerkpartners:**
Naast de eerder omschreven samenwerking vinden er ook specifiek over kinderarmoede gesprekken plaats met netwerkpartners. Deze gesprekken gaan over de specifieke invulling van het budget (met Stichting Leergeld) maar ook om opties of mogelijkheden voor projecten te verkennen (met de Raad van Kerken). Insteek van deze gesprekken is om de netwerkpartners in staat te stellen om via regelingen een bijdrage te leveren aan de bestrijding van armoede onder kinderen.
- **Bereik van de doelgroep:**
Niet alle kinderen die in armoede opgroeien komen uit gezinnen met een bijstandsuitkering. Een gedeelte komt uit gezinnen van zogenoemde 'werkende armen'. Ouders die wel een baan hebben maar onvoldoende inkomen genereren. Via onze mediakanalen proberen we ook deze doelgroep te bereiken. Voorbeelden hiervan zijn de themapagina in de Het Kontakt/Woerdense Courant tijdens de week van het geld, en de onlangs uitgebrachte nieuwe Geldkrant.

Noodfonds

Voor inwoners die geconfronteerd worden met een financiële crisissituatie, waardoor het dagelijkse functioneren wordt belemmerd, is het Noodfonds beschikbaar. Via een intermediair (van een hulp- of dienstverlenende instantie) kan hiervoor een aanvraag worden ingediend. Het noodfonds is er om op korte termijn hulp te bieden om een crisissituatie het hoofd te bieden. Het gaat altijd om een incidentele bijdrage gericht op het oplossen van een ernstig financieel probleem. De gemeente Woerden en de Raad van Kerken zorgen samen voor de financiële middelen van het Noodfonds.

Communicatie

Gelukkig weten we een groot gedeelte van onze inwoners te bereiken die in armoede leven of problematische schulden hebben. Deze inwoners kunnen we goed ondersteunen met onze regelingen en voorzieningen. Toch blijft er ook een gedeelte van de doelgroep buiten beeld. Dit kan te maken hebben met schaamte, eigen keus, of de onbekendheid van de regelingen. Via onze communicatie proberen we het bereik te vergroten door te laten zien welke mogelijkheden er zijn. Dat doen we via onze netwerkpartners, onze mediakanalen (socials en websites) en de lokale media als Het Kontakt/Woerdense Courant. En recentelijk is er een nieuwe Geldkrant uitgebracht die in alle huishoudens in Woerden is verspreid.

Dat het vergroten van het bereik van de doelgroep door middel van een goede communicatie als belangrijk item wordt beschouwd blijkt ook uit de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. Op twee onderdelen komt dit terug: in de aanbeveling over het ontwikkelen van communicatiestrategieën (aanbeveling 2) en het evalueren en verbeteren van de informatievoorziening (aanbeveling 5). Het college neemt deze aanbevelingen ter harte, de uitwerking hiervan wordt benoemd in hoofdstuk 5.

2.6 Conclusie en actiepunten

Samen met onze netwerkpartners geven we inhoud aan het armoedebestrijdend beleid en spelen in op ontwikkelingen. Het college ziet de volgende aandachts- en actiepunten voor de komende periode:

- Uitwerking aanbevelingen rekenkamercommissie met betrekking tot regelingen en de toegang hiertoe (zie ook hoofdstuk 5).
- Input ophalen bij de doelgroep bij het uitwerken van de aanbevelingen
- Blijven inspelen op ontwikkelingen rond de coronacrisis, de kinderopvangtoeslagaffaire en energiearmoede.

3 Schuldhulpverlening

In dit hoofdstuk komen de ontwikkelingen binnen de gemeentelijke schuldhulpverlening aan bod. De 'Wet gemeentelijke schuldhulpverlening' (Wgs) is de wettelijke basis voor de uitvoering. Belangrijkste ontwikkeling in het afgelopen jaar is het opnemen van de zogenoemde Vroegsignalering in de Wgs vanaf 1 januari 2021. Vanaf deze datum zijn gemeenten verplicht om, bij een signaal over een betalingsachterstand, een inwoner een gesprek aan te bieden over zijn financiële situatie. Daarnaast is begin dit jaar de 'verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Woerden' door de gemeenteraad vastgesteld (zie D/21/003682). In deze verordening is de maximale termijn bepaald waarbinnen het college moet besluiten of een inwoner in aanmerking komt voor schuldhulpverlening. En afgelopen zomer zijn de beleidsregels schuldhulpverlening geactualiseerd en door het college vastgesteld (zie D/21/021694).

3.1 Vroegsignalering

Vroegsignalering is een instrument om in een vroeg stadium in contact te komen met inwoners die betalingsachterstanden hebben. Signaalpartners (van huur, elektra, gas, water en zorgpremie) geven aan de gemeente door als er een betalingsachterstand is ontstaan in de termijnbetalingen. Doordat Vroegsignalering is opgenomen in de Wgs zijn de privacyvraagstukken m.b.t. het delen van gegevens afgedekt. Door vroeg in contact te komen kan voorkomen worden dat financiële problemen ontstaan of verder oplopen. Voor de ontvangst van de signalen maakt de gemeente gebruik van het systeem Vindplaats Schulden (VPS) van het Bureau Krediet Registratie. Als er n.a.v. de melding een gesprek met de inwoner heeft plaatsgevonden wordt dat geregistreerd in VPS. De melder van het signaal krijgt hiervan een terugkoppeling.

Vooruitlopend op de wettelijke Vroegsignalering per 1 januari 2021 is de gemeente Woerden in 2020 gestart met het project 'Vroegsignalering 1.0'. Hiervoor is gekozen na de beëindiging van het project 'Samen vooruit' (zie RIB met kenmerk 20R.00293).

Project Vroegsignalering 1.0

De gemeente Woerden heeft in 2020 een 'Convenant Vroegsignalering' afgesloten met woningbouwvereniging GroenWest, Vitens, Zorg & Zekerheid, VGZ, Menzis en Achmea. Op basis van dit convenant ontvangt de gemeente signalen van betalingsachterstanden. Vervolgens leggen 2 medewerkers van de gemeente (één van WoerdenWijzer en één van schuldhulpverlening) een huisbezoek af als er sprake is van meerdere signalen van betalingsachterstanden op één adres (een zogenoemde 'match'). Met deze inwoners wordt het gesprek over hun financiële situatie gevoerd. Het aantal huisbezoeken is gemaximeerd op 15 per maand.

De wettelijke Vroegsignalering

Inwoners waarvan vanaf 1 januari 2021 een signaal wordt ontvangen over een betalingsachterstand krijgen een kaart thuisgestuurd met daarop het aanbod voor een gesprek over hun financiële situatie. Op de kaart staat een telefoonnummer dat gebeld kan worden voor het maken van een afspraak. De gesprekken worden gevoerd door getrainde vrijwilligers van Thuisadministratie (van Kwadraad) of Schuldhulpmaatje Woerden.

Vanwege de mogelijk grote omvang van het aantal signalen is de ontvangst van de signalen via VPS gefaseerd ingevoerd. Sinds juli 2021 is de gemeente Woerden volledig aangesloten. Er worden nu signalen van betalingsachterstanden van alle signaalpartners ontvangen die klanten in de gemeente Woerden hebben en die zijn aangesloten bij dit landelijke systeem.

Resultaten Vroegsignalering

We zijn nu bijna een jaar onderweg met de vroegsignalering. De resultaten van het project 'Vroegsignalering 1.0' en de wettelijke vroegsignalering zijn als volgt:

Resultaten 'Vroegsignalering 1.0'

Aantal huisbezoeken (periode november 2020 t/m september 2021)	155* (11 x 15)
Aantal succesvol (gesprek aangegaan, problemen in kaart gebracht, oplossing gevonden)	109
Aantal niet succesvol	46
Reden niet succesvol	
Contact niet gelukt	22
Wil geen hulp/lost het zelf op	23
Andere reden/overleden	1

*in 10 gevallen is er uiteindelijk geen huisbezoek afgelegd, vandaar 155 i.p.v. 165

Ervaringen consulenten:

- Het aantal huisbezoeken volstaat op dit moment. Niet iedere maand worden 15 matches (2 of meer signalen per adres per maand) ontvangen. De huisbezoeken worden dan aangevuld met enkelvoudige signalen. Voor het bepalen van de keuze wordt gekeken naar de hoogte van de achterstand en of er in de loop van de tijd meerdere signalen zijn ontvangen voor een adres.
- De aanpak van huisbezoeken is tijdrovend. Er zijn in de regel minimaal 2 tot 3 contactpogingen nodig (huisbezoek of bellen) voordat er daadwerkelijk contact is gelegd. De tijdsinvestering voor de 2 consulenten is 29 uur per week.
- Inwoners reageren over het algemeen positief op de huisbezoeken.
- Bewustmaking is een belangrijk onderdeel van de aanpak, inwoners zijn zich vaak niet bewust van hun eigen financiële situatie.

- Inwoners kunnen in de regel snel op weg worden geholpen met toeslagen, kwijscheldingen, voorliggende voorzieningen, enzovoort.
- De integrale blik en aanpak van de consultants is een voordeel voor inwoners die hulp nodig hebben op verschillende gebieden.

Resultaten Wettelijke Vroegsignalering:

Aantal kaarten verzonden (periode januari t/m oktober 2021)	933
Contact opgenomen n.a.v. kaart	26
Resultaten contact (soms samenloop mogelijk)	
Geen hulp nodig	14
Quick fix	4
Inzet vrijwilliger	6
Verwijzing gemeentelijke shv	0
Verwijzing andere hulpverlening	3
Hulp lijkt nodig, melder wil niet	2

- Hoewel het versturen van de kaart vaak niet heeft geresulteerd in een telefonisch contact, gaat er mogelijk wel een preventief effect vanuit. Analyse van de signalen laat zien dat de hoogte van de achterstand in de maand na het signaal (en het versturen van de kaart) vaak is afgenomen. Hieruit kan opgemaakt worden dat de betreffende inwoner een betalingsregeling heeft getroffen.

Conclusies Vroegsignalering

- Gebleken is dat de doelstelling van vroegsignalering (in contact komen met inwoners met beginnende betalingsachterstanden) het best gerealiseerd wordt door huisbezoeken af te leggen. Daarom wordt de Vroegsignalering 1.0 voortgezet.
- Samen met Thuisadministratie en Schuldhulpmaatje gaan we na op welke manier we de aanpak van de wettelijke Vroegsignalering kunnen verbeteren zodat we meer inwoners bereiken na een signaal. Met deze partners is inmiddels een uitstekende infrastructuur opgezet om inwoners met beginnende financiële problemen te ondersteunen.
- In de praktijk blijkt het lastig om de ervaringen van onze inwoners over de Vroegsignalering terug te krijgen en de resultaten te monitoren. De gegevens over deze inwoners verdwijnen namelijk na 6 maanden uit het systeem (mogelijk wordt deze periode verlengd). Om toch input bij de betrokken inwoners op te halen gaat het college onderzoeken of een cliëntervaringsonderzoek ingezet kan worden.

3.2 Saneringskredieten

Het college onderzoekt de mogelijkheid om, naast de schuldbemiddelingen, saneringskredieten in te zetten in onze gemeentelijke schuldhulpverlening.

Werking saneringskredieten

Bij een saneringskrediet krijgen de schuldeisers in één keer het bedrag overgemaakt dat nu bij een schuldbemiddeling gedurende 3 jaar wordt overgemaakt. Om dit mogelijk te maken wordt bij een Kredietbank een lening afgesloten ter hoogte van het totale aflossingsbedrag. Voordeel voor de schuldeisers is dat ze in één keer hun geld krijgen en het dossier kunnen sluiten. Voordeel voor de schuldenaar is dat er nog maar één schuldeiser overblijft (de Kredietbank) en dat de hoogte van de schuld en aflossing hierop vaststaat. Dit verlaagt de financiële stress aanzienlijk. Voordeel voor de gemeentelijke schuldhelpverlening is dat de tijdrovende heronderzoeken (voor de controle en vaststelling van het aflossingsbedrag) niet meer nodig zijn zodat meer tijd besteed kan worden aan andere taken zoals budgetbegeleiding of voorlichting. Saneringskredieten kunnen niet altijd worden ingezet. Vooral als de inschatting wordt gemaakt dat het inkomen van de betreffende schuldenaar in de komende jaren (aanzienlijk) gaat stijgen ligt een saneringskrediet niet voor de hand.

De ervaring leert dat saneringskredieten bijzonder succesvol zijn bij het aflossen van schulden. De resultaten zijn beter dan bij de gangbare schuldbemiddelingen.

Borgstelling gemeente

Aan de verlening van het saneringskrediet stelt de Kredietbank de voorwaarde dat de gemeente borg staat voor de aflossing. Indien de schuldenaar stopt met het aflossen van de lening roept de Kredietbank de borgstelling in en draait de gemeente op voor het restant van de lening. Landelijk gezien komt dit voor bij minder dan 5% van de saneringskredieten.

Gemeenten kunnen het risico van de borgstelling afkopen door een éénmalige bijdrage te doen aan Stichting Waarborgfonds. Voor de hoogte van deze bijdrage wordt de volgende formule gehanteerd: € 0,57 x aantal inwoners gemeente. Voor Woerden komt dit neer op ongeveer € 30.000.

Momenteel werkt de Rijksoverheid aan een landelijk waarborgfonds. De verwachting is dat dit waarborgfonds in het eerste kwartaal van 2022 beschikbaar komt. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat de financiële voorwaarden voor dit fonds zijn.

Conclusie saneringskredieten

Saneringskredieten bieden een waardevolle aanvulling voor onze gemeentelijke schuldhelpverlening. Vooral onze inwoners met problematische schulden zijn hiermee geholpen. Het college gaat de plannen hiervoor verder uitwerken.

3.3 Ondersteuning zelfstandigen

De gemeentelijke schuldhelpverlening is toegankelijk voor al onze inwoners, ook voor zelfstandigen. Als een zelfstandig ondernemer ondersteuning nodig heeft bij zijn boekhouding is er een traject mogelijk bij vrijwilligersorganisatie 'Over Rood'. Bij problematische schulden kan een gespecialiseerd bureau worden ingeschakeld. Beide trajecten verlopen via Ferm Werk.

3.4 Overige ontwikkelingen

Binnen de schuldhelpverlening zijn er (landelijk) diverse ontwikkelingen gaande. Het college stelt zich op het standpunt dat wordt aangesloten bij nieuwe ontwikkelingen als dit een voordeel oplevert voor de dienstverlening aan onze inwoners. We houden in ieder geval de volgende ontwikkelingen in de gaten:

Collectief schuldregelen	Bij collectief schuldregelen gaan de schuldeisers bij de saldo-opgave al direct akkoord met een aflossingsvoorstel. Dit zorgt voor een versnelling van het proces.
Schuldenknooppunt	Het is de bedoeling om alle communicatie met schuldeisers en instanties te laten verlopen via een schuldenknooppunt. Dit zorgt voor met name een versnelling in de communicatie tussen alle partijen.
Nederlandse schuldhelproute (Geldfit)	NSR is een landelijk project om (verergering van) financiële problemen bij huishoudens in Nederland te voorkomen.

3.5 Conclusie en actiepunten

Het college ziet voor de schuldhelpverlening de volgende actiepunten voor de komende periode:

- Uitwerken Klanttevredenheidsonderzoek Vroegsignalering.
- Uitwerken Saneringskredieten.

4 Taakstelling enveloppe minimabeleid

Bij de strategische heroriëntatie is gekozen voor een taakstelling 'enveloppe minimabeleid'. Binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is de uitvoering van deze taakstelling gemandateerd aan Ferm Werk. Die hebben zich geconformeerd aan deze bezuiniging en zijn dan ook verantwoordelijk voor de invulling hiervan. Via het 'ambtelijk overleg' van de GR wordt het voorstel voor de uitwerking van de taakstelling voorgelegd aan het college. Het college geeft hierop zijn visie, waarbij het belang van onze inwoners voorop staat.

Zodra bekend is hoe de taakstelling van de 'enveloppe minimabeleid' wordt uitgewerkt zal het college de raad hierover informeren.

4.1 Actiepunt

Met betrekking tot de taakstelling 'enveloppe minimabeleid' heeft het college het volgende actiepunt:

- Gemeenteraad informeren over uitwerking taakstelling 'enveloppe minimabeleid'.

5 Aanbevelingen

rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie Woerden heeft onderzoek laten doen naar het armoedebeleid van gemeente Woerden vanaf 2017. Dat onderzoek heeft geresulteerd in aanbevelingen. Het raadsvoorstel hierover is op 25 november 2021 vastgesteld door de gemeenteraad (zie D/21/037668). In dit hoofdstuk worden de genomen besluiten kort toegelicht en voor de uitwerking een planning opgenomen.

5.1 Besluiten, uitvoering en planning

Met het vaststellen van het raadsvoorstel zijn de volgende besluiten genomen:

Besluit 1
Kennis te nemen van het door de Rekenkamercommissie Woerden uitgebrachte onderzoeksrapport naar Armoedebeleid binnen gemeente Woerden.
Besluit 2
Het college opdracht te geven om, samen met de netwerkpartners, de omvang van de verschillende doelgroepen die te maken (kunnen) hebben met armoede in kaart te brengen, zoals; gezinnen met multi-problemen, bijstandsgerechtigden, zzp-ers/werkende armen, kinderen, mensen met problematische schulden en ouderen. Ontwikkel communicatiestrategieën om hen actief te benaderen, toegespitst per doelgroep en informeer hier de raad over.
Uitvoering: samen met netwerkpartners en team communicatie.
Planning raadsinformatiebrief: Q2-2022
Besluit 3
Het college opdracht te geven doelstellingen te formuleren voor de verschillende doelgroepen en het gebruik van individuele regelingen. Deze doelstellingen SMART uit te werken en deze voor te leggen aan de raad.
Uitvoering: samen met netwerkpartners.
Planning raadsvoorstel: Q2-2022
Besluit 4
Het college opdracht te geven jaarlijks te rapporteren over de realisatie van de doelstellingen zodat de raad zich een beeld kan vormen van de doeltreffendheid van het armoedebeleid en in positie wordt gebracht kaders te stellen bij wijziging en vernieuwing van het armoedebeleid. Hierbij dient ook inzichtelijk te worden gemaakt waar de zogenaamde Klijnsmagelden aan besteed zijn.
Uitvoering: realisatie doelstellingen (inclusief besteding Klijnsmagelden) meenemen in de Planning & Control cyclus.
Besluit 5
Het college op te dragen de algemene informatievoorziening van het armoedebeleid richting inwoners te evalueren, te verbeteren en de raad hierover te informeren.
Uitvoering: samen met netwerkpartners, de doelgroep en team communicatie.
Planning raadsinformatiebrief: Q3-2022
Besluit 6
Het college op te dragen om te onderzoeken waar regelingen binnen het armoedebeleid eenvoudiger kunnen en op basis hiervan een voorstel aan de raad te doen.
Uitvoering: samen met netwerkpartners, de doelgroep en Ferm Werk
Planning raadsvoorstel: Q3-2022

Besluit 7
Het college op te dragen de rol van de gemeente als regisseur van het netwerk te versterken door betrokken partijen beter met elkaar in contact te brengen.
Uitvoering: samen met onze netwerkpartners, tijdens netwerkbijeenkomsten.
Besluit 8
Het college op te dragen zoveel mogelijk de uitvoering bij één uitvoeringsorganisatie te beleggen. Waar dat niet mogelijk is, worden de taken en verantwoordelijkheden duidelijk uitgewerkt. De casusregie blijft bij één regisseur, zodat voor de inwoner van Woerden duidelijk is wie zijn of haar aanspreekpunt is.
Uitvoering: uitwerking taken en verantwoordelijkheden + casusregie

Samenhang met aangenomen motie Programmabegroting

Tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2022-2025 is de motie "Minder regels, direct uitkeren" aangenomen. Deze motie heeft samenhang met besluit 6 van het raadsvoorstel armoedebeleid en zal dan ook in gezamenlijkheid worden opgepakt.

Bijlage: actiepunten en planning

Het college gaat met de volgende actiepunten en bijbehorende planning aan de slag:

Armoedebelid	Planning
Uitwerken aanbevelingen rekenkamercommissie	
Blijvend inspelen op ontwikkelingen rond actuele thema's	
Schuldhelpverlening	
Uitwerken Klanttevredenheidsonderzoek Vroegsignalering	2022
Uitwerken Saneringskredieten	Q1-2022
Taakstelling 'enveloppe minimabeleid'	
Gemeenteraad informeren over uitwerking taakstelling 'enveloppe minimabeleid'	
Aanbevelingen rekenkamercommissie	
Besluit 2: Omvang doelgroep in beeld brengen + communicatiestrategieën	RIB: Q2-2022
Besluit 3: Doelstellingen doelgroep/gebruik regelingen + SMART uitwerken	Raadsvoorstel: Q2-2022
Besluit 4: Rapporteren aan raad over realisatie doelstellingen in P&C cyclus	
Besluit 5: Algemene informatievoorziening evalueren en verbeteren	RIB: Q3-2022
Besluit 6: Onderzoeken waar regelingen eenvoudiger kunnen	Raadsvoorstel: Q3-2022
Besluit 7: Regisseur van netwerk, samenwerking versterken	
Besluit 8: Uitvoering zoveel mogelijk bij één uitvoeringsorganisatie + casusregie	